

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКИТЕ ЛИЧНИ ДОКУМЕНТИ

(Обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 82 и 105 от 2006 г., бр. 29, 46 и 52 от 2007 г., бр. 66, 88 и 110 от 2008 г., бр. 35, 47, 82 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 100 от 2010 г., бр. 9 и 23 от 2011 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 32 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 55 от 2011 г., бр. 21, 42 и 75 от 2012 г., бр. 23 и 70 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г. и бр. 14, 79 и 80 от 2015 г.)

§ 1. В чл. 16 се създава ал. 6:

„(6) В личната карта освен данните по ал. 1 се съдържат и биометрични данни на лицето в случаите по чл. 18, ал. 6, т. 3.“

§ 2. В чл. 18 се създават ал. 6 и 7:

„(6) Заявленията за издаване на лична карта на българските граждани съдържат и отбелязване на:

1. отказ от издаване и записване върху електронния носител на удостоверение за електронна идентичност по чл. 20а, ал. 4, т. 2;

2. желание за издаване и персонализиране върху електронния носител на квалифицирано удостоверение за електронен подпис по чл. 20а, ал. 4, т. 3 от избран и посочен от лицето доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги, осъществяващ дейност съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО, наричан нататък Регламент (ЕС) № 910/2014;

3. желание за записване на биометрични данни върху електронния носител по чл. 20а, ал. 4, т. 4.

(7) Заявленията за издаване на паспорт и документи за пребиваване по чл. 59, ал. 2, 3 и 4 съдържат и отбелязване на:

1. желание за издаване и записване на удостоверение за електронна идентичност върху електронния носител;

2. желание за издаване и записване върху електронния носител на квалифицирано удостоверение за електронен подпис от избран и посочен от лицето доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги, осъществяващ дейност съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014.”

§ 3. В чл. 18а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 2 след думите „валидно квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ се добавя „или валидно удостоверение за електронна идентичност“.

2. В ал. 2 се създава изречение второ:

„Допуска се подаване на заявление и без подписване с квалифициран електронен подпис, ако лицето се е идентифицирало при подаването по реда на Закона за електронната идентификация.“

§ 4. В чл. 20а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 след думите „Електронният носител на информация“ се добавя „по ал. 1“.

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) В личната карта се съдържа електронен носител на информация, в който се записват:

1. данните по чл. 20, ал. 2 и снимка на лицето, като те не могат да бъдат четени без осигуряване на достъп от негова страна; данните се защитават от Министерството на вътрешните работи с електронен печат по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014;

2. удостоверение за електронна идентичност и съответните му криптографски ключове, освен ако в заявлението за издаване лицето е заявило, че не желае да ползва личната карта като носител на такова удостоверение;

3. квалифицирано удостоверение за електронен подпис и съответните му криптографски ключове, ако в заявлението за издаване лицето е заявило, че желае да ползва личната карта като носител на такова удостоверение;

4. други данни, включително биометрични данни, в отделен защитен сегмент на носителя съгласно препоръките на Международната организация по гражданско въздухоплаване (ICAO) DOC 9303, ако в заявлението за издаване лицето е заявило желание по чл. 18, ал. 6, т. 3.”

3. Създава се нова ал. 5:

„(5) Електронният носител на информация в паспорта и в документите за пребиваване на чужденец по чл. 59, ал. 2, 3 и 4 съдържа и удостоверение за електронна идентичност и квалифицирано удостоверение за електронен подпис и съответните им криптографски ключове, когато в заявлението лицето е заявило, че желае да ползва документа за електронна идентификация, съответно за носител на квалифициран електронен подпис.“

4. Досегашната ал. 4 става ал. 6 и се изменя така:

„(6) Изискванията към форматите, данните и изискванията за сигурност, които се съдържат в електронните носители на информация по ал. 1-3 и ал. 4, т. 4, се определят с акт на Министерския съвет съгласно препоръките на Международната организация по гражданско въздухоплаване (ICAO) DOC 9303.“

5. Досегашната ал. 5 става ал. 7 и се изменя така:

„(7) В случаите, когато електронен носител на информация, съдържащ се в документ по ал. 1, 3 или 5, е недостъпен за четене поради увреждане, по искане на лицето се издава нов документ със срока на валидност на повредения документ.“

§ 5. В чл. 23 се създава ал. 4:

„(4) Личната карта може да служи и като носител на удостоверение за електронна идентичност и квалифицирано удостоверение за електронен подпис.“

§ 6 В чл. 26, ал. 1 след думите „чл. 16, ал. 1“ се добавя „и чл. 20а, ал. 4“.

§ 7. В чл. 30 се създава ал. 3:

„(3) Прекратяването на удостоверение по чл. 20а, ал. 4, т. 2 и 3 не се отразява на срока на валидност на личната карта.“

§ 8. В чл. 31 се създава ал. 6:

„(6) Когато заявлението за издаване на лична карта и документи за пребиваване по чл. 59, ал. 2, 3 и 4 съдържа искане по чл. 18, ал. 6, т. 2 или по ал. 7, т. 2, удостоверението за квалифициран електронен подпис се издава от доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги по ред, определен от министъра на вътрешните работи, и при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис. Отношенията между лицето и избрания от него доставчик на квалифицирани удостоверителни услуги,

свързани с издаването на удостоверения за квалифициран електронен подпис, се уреждат с договор.”

§ 9. В чл. 32 се създават ал. 3 и 4:

„(3) Когато личната карта е обявена за невалидна се прекратява и удостоверението за електронна идентичност по чл. 20а, ал. 4, т. 2.

(4) Когато личната карта, съдържаща квалифицирано удостоверение за електронен подпис по чл. 20а, ал. 4, т. 3, е обявена за невалидна, органът, издал личната карта, уведомява по електронен път доставчика на удостоверителни услуги за прекратяване на действието на удостоверението.”

§ 10. В чл. 34 се създава ал. 4:

„(4) Паспортът може да служи и като носител на удостоверение за електронна идентичност и квалифицирано удостоверение за електронен подпис.”

§ 11. В чл. 41, ал. 1 се създава т. 9:

„9. удостоверение за електронна идентичност и квалифицирано удостоверение за електронен подпис по чл. 20а, ал. 4, т. 2 и 3.”

§ 12. В чл. 49 се създават ал. 4 и 5:

„(4) Когато паспортът е обявен за невалиден се прекратява и удостоверението за електронна идентичност по чл. 20а, ал. 4, т. 2.

(5) Когато паспортът, съдържащ квалифицирано удостоверение за електронен подпис по чл. 20а, ал. 4, т. 3, е обявен за невалиден, органът, издал паспорта, уведомява по електронен път доставчика на удостоверителни услуги за прекратяване на действието на удостоверението.”

§ 13. В чл. 59 се създава ал. 7:

„(7) В документите за пребиваване на чужденец по ал. 2, 3 и 4 се съдържа и удостоверение за електронна идентичност и квалифицирано удостоверение за електронен подпис по чл. 20а, ал. 4, т. 2 и 3.”

§ 14. В чл. 63а се създават ал. 6 и 7:

„(6) В случаите по ал. 2 удостоверението за електронна идентичност по чл. 20а, ал. 4, т. 2 се прекратява, ако такава е издадено.

(7) В случаите по ал. 2 органът, издал документа, уведомява по електронен път доставчика на удостоверителни

услуги за прекратяване на действието на удостоверението за квалифициран електронен подпис, ако такова е издадено."

§ 15. В § 1 от Допълнителните разпоредби се създават т. 20 и 21:

„20. „Удостоверение за електронна идентичност“ е удостоверение за електронна идентичност по смисъла на Закона за електронната идентификация.

21. „Квалифицирано удостоверение за електронен подпис“ е квалифицирано удостоверение за електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) 910/2014."

§ 16. Параграф 1а от Допълнителните разпоредби се отменя.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 17. В чл. 27, ал. 3 от Закона за електронния документ и електронния подпис (обн., ДВ., бр. 34 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 112 от 2001 г., бр. 30, 34 и 80 от 2006 г., бр. 38 и 53 от 2007 г. и бр. 100 от 2010 г.) се създава т. 5:

„5. постъпило уведомление за прекратяване по чл. 32, ал. 3 и чл. 63а, ал. 7 от Закона за българските лични документи."

§ 18. В Закона за електронната идентификация в чл. 22, ал. 2 се създава т. 5:

„5. В случаите по чл. 32, ал. 3 и чл. 63а, ал. 6 от Закона за българските лични документи."

§ 19. Документите за самоличност, които са издадени преди влизането в сила на този закон, са валидни до изтичането на срока им.

§ 20. Параграф 14, т. 20 и § 17 влизат в сила след влизането в сила на Закона за електронната идентичност.

§ 21. В срок до 6 месеца от обнародването на закона в „Държавен вестник“ Министерският съвет приема промени в акта по чл. 20а, ал. 6, касаещи личните карти.

§ 22. Законът влиза в сила от 1 януари 2018 г.

Законът е приет от 43-ото Народно събрание на 2016 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Цецка Цачева)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКИТЕ ЛИЧНИ ДОКУМЕНТИ

С предлагания законопроект за изменение и допълнение на Закона за българските лични документи се създава правна възможност личните карти на българските граждани да съдържат данни и удостоверения за електронна идентичност и квалифициран електронен подпис. Законопроектът е систематично свързан с нормативната уредба за електронната идентификация и удостоверителните услуги в националното и европейското право (Регламент (ЕС) № 910/2014) и е съобразен с възприетите в държавите – членки на ЕС, стандарти и добри практики.

Законопроектът е подчертано технологично неутрален, за да се осигури възможност подзаконовата нормативна уредба да бъде лесно актуализирана в синхрон с последните технологични достижения, международни стандарти за информационна сигурност и защита на личните данни. Въвеждат се разпоредби, които дават възможност на гражданите да контролират каква информация се записва на електронните носители, съдържащи се в личните карти.

Законопроектът не предполага задължителна смяна на личните карти на българските граждани – промяната ще стане поетапно при изтичане на настоящите лични карти. По данни на Министерството на вътрешните работи всяка година поради изтичане на срока, загуба или навършване на 14-годишна възраст се издават по около 600 000 лични карти, като в някои години този брой се очаква да нарасне до 1 600 000.

Отчетена е необходимостта от осигуряване на допълнителни защити и повишаване на сигурността на личните карти. Предвидено е данните, съдържащи се в машинночетимата зона на личните карти, да бъдат записвани служебно и във вградения електронен носител на информация, като бъдат защитени от подправяне с криптографски методи посредством електронен печат на Министерството на вътрешните работи по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014. По този начин се въвежда лесен и достъпен допълнителен метод за проверка на автентичността на личните карти чрез стандартна валидация на цифровия сертификат на електронния печат, която може да се извършва и автоматизирано по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис по аналогия с валидациите на квалифицираните електронни подписи. Съществено предимство на този подход е това, че проверка за автентичност на лична карта ще може да извършва всеки, на когото лицето я е предоставило, без да има необходимост и нужда от право на достъп до чувствителни биометрични данни.

Предвидена е възможност на електронния носител на информация в личната карта да се записват и биометричните данни на лицето в отделен защитен сегмент на носителя съгласно препоръките на Международната организация по гражданско въздухоплаване (ICAO) DOC 9303, ако в заявлението за издаване лицето е заявило желание за това.

С цел използване на електронната идентификация от максимално голям брой граждани този законопроект изрично урежда наличието на електронен носител на информация (чип) в личните карти. Предвидено е заявяването на желанието да се ползва електронна идентификация да става според правилото на изричния отказ, като така се гарантира правото на избор на българските граждани. По този начин се създават условия услугата да се ползва от значителен брой граждани, което ще има позитивен ефект върху изграждането на електронното управление, отварянето на институциите към гражданите и достъпа до електронни административни услуги.

Като допълнителна мярка за постигане на масова употреба на електронната идентификация и с оглед на техническите възможности на електронните носители законопроектът регламентира използването на електронна идентификация и в международния паспорт. Записването на удостоверения за електронна идентичност и електронен подпис става само ако гражданинът е заявил изрично желание за това. Макар идентификацията с паспорт за целите на електронното управление да е подход, който никога друга държава не използва, възможността за това може да бъде полезна на българските граждани, особено на живеещите или пребиваващите в чужбина.

Възможност за ползване на електронни услуги се предоставя и на пребиваващи в Република България чужденци, като на електронния носител в разрешителното за пребиваване се дава възможност за запис на удостоверение за електронна идентичност и квалифицирано удостоверение за електронен подпис.

При постигане на широко разпространение на средство за сигурна електронна идентификация ще се постигне унифициране на достъпа до електронни административни услуги. Към настоящия момент гражданите трябва или да закупят квалифициран електронен подпис, или всяка администрация поотделно да проверява тяхната самоличност, за да им издаде код за достъп. Националната схема за електронна идентификация, уредена в Закона за електронната идентификация, в комбинация с факта, че всеки български гражданин има издадена лична карта, ще реши този проблем и ще повиши използването на електронни административни услуги, съответно ще намали разходите за гражданите и бизнеса.

В допълнение, използвайки вече наличния електронен носител, лицето, заявяващо лична карта, може да избере

додоставчик на квалифициран електронен подпис по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014 и съответният доставчик да издаде квалифицирано удостоверение за електронен подпис. Това създава предпоставки за увеличено използване и на квалифицирани електронни подписи, които дават възможност за волеизявление в електронна форма. Поради факта, че квалифицираните удостоверителни услуги са услуги на свободния пазар, не е възможно Министерството на вътрешните работи да бъде доставчик на квалифициран електронен подпис. С цел запазване на принципите на свободния пазар, но едновременно с това предоставяйки възможността за използване на квалифициран електронен подпис на максимално голям брой граждани, разпоредбата предвижда заявяване от доставчик на удостоверителни услуги.

Законопроектът дефинира и правилата за прекратяване на удостоверенията за електронна идентичност и за квалифициран електронен подпис при обявяване на личен документ за невалиден.

С цел максимална защита на личните данни законът забранява записването на данни на картата, които не се изискват от закон и за които лицето не е подало изрично заявление. С тази разпоредба се оставя възможността за използване на личната карта и за цели извън целите на електронната идентификация.

Записаните на електронния носител данни от машинночетимата зона ще позволят и използване на личната карта за идентификация по електронен път присъствено (например при регистрация в лечебни заведения, градски транспорт и други). Четенето на тези данни обаче изисква изрично осигуряване на достъп от страна на лицето (например поставяне в четец), като така се изключва възможността за пасивно четене, което би нарушило личната неприкосновеност на гражданите.

Законопроектът разширява възможностите за подаване на заявления за издаване на документи по електронен път, като добавя използването на електронната идентификация като алтернатива на квалифицирания електронен подпис.

Предвижда се законът да влезе в сила от 1 януари 2018 г., когато Министерството на вътрешните работи ще има техническа възможност за издаване на лични документи с електронен носител.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

